

Ладигін Олексій Андрійович, здобувач вищої освіти
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Науковий керівник: Сисосва Інна Миколаївна, д-р. екон. наук,
професорка, професорка кафедри економіки, обліку та оподаткування
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Функціонування аграрних суб'єктів та їх ефективність в значній мірі залежать від наявності, стану та ефективного використання основних засобів. Увага до цієї складової свідчить не лише про бажання мати сучасну техніку, а й про прагнення мати конкурентну перевагу взагалі. Сільськогосподарські підприємства активно оновлюють не лише рухомий склад основних засобів, але й будівлі, споруди, біологічні активи тощо [3].

Незважаючи на наявність сучасних основних засобів, це само по собі не гарантує автоматичного зростання конкурентоспроможності підприємства. Рациональне та ефективне використання цього потенціалу залежить від різних управлінських інституцій, таких як керівництво, бухгалтерська служба та технічні служби.

Хоча бухгалтерська служба зазвичай володіє лише кількісно-вартісними параметрами, вона може впливати на ефективність використання основних засобів, проте не завжди забезпечує якісний контроль та оцінку. Керівництво якістю використання основних засобів може покращитися за допомогою аудиторських фірм чи систем внутрішнього контролю, включаючи службу внутрішнього аудиту [1].

Проблеми аудиту основних засобів аграрного сектору потребують уваги та вивчення в рамках системних досліджень для ідентифікації проблем, оцінки регулювання якості аудиту та вирішення інших важливих питань, пов'язаних з цим процесом. Проблематика аудиту основних засобів в аграрному секторі розглядається на різних рівнях, включаючи теоретичний, організаційний і прагматичний. Важливо врахувати, що дослідження в даній області не обмежується конкретним аудитом основних засобів, а також включає аналіз досвіду забезпечення якості аудиту загалом. Це дозволяє об'єктивно оцінити доцільність впровадження таких практик щодо різних ресурсів.

Більшість дослідників займається не тільки вузькоспеціалізованими питаннями аудиту, але і загальними аспектами. Деякі науковці, такі як Хорунжак Н.М., Кошинець М. І. та Кондрюк Л.В., зосереджують увагу на проблемах забезпечення якості аудиту та аудиторської діяльності в Україні. Вони визначають дві категорії проблем: організаційні, які стосуються нормативно-правового регулювання інституціональної складової, і методичні, пов'язані з уніфікованою методикою оцінки якості аудиторської діяльності [9; 10]. Такий підхід може бути застосований і до аудиту основних засобів, охоплюючи як зовнішній, так і внутрішній аудит.

Динаміка та конкурентність в аграрному секторі вимагають від власників

бізнесу максимального використання всіх можливих шляхів для підвищення ефективності діяльності. Бухгалтерський облік, на думку загальної думки, несе на собі не лише функцію управління, а й виступає інформаційною базою для ефективного управління та регулювання діяльності. Проте в сучасних умовах вже недостатньо просто мати облікову інформацію для прийняття рішень. Ключовим для досягнення успіху у стратегічній перспективі є активне використання та інтерпретація цієї інформації, проведення контрольно-аналітичних процедур і оцінка наявних можливостей і ресурсів для підвищення ефективності господарювання.

Основні засоби в аграрному секторі, за певними оцінками, становлять понад 60 відсотків у структурі матеріальних ресурсів сільськогосподарських підприємств. З урахуванням цього, вони відіграють вирішальну роль у виробничому процесі, тому слід приділяти більше уваги їхньому ефективному використанню. Як вже зазначалося, облік також відіграє контролюючу роль, але він не здатний до виявлення показників ефективності. Тому актуальним є застосування інструментарію для цієї цілі, аудит може відіграти важливу роль, оскільки володіє відповідною методологією, методами та інструментарієм.

Важливо зауважити, що дослідження літературних джерел з питань аудиту загалом і основних засобів в аграрному секторі, зокрема, показує певний взаємозв'язок цих двох систем. Глибше дослідження цього зв'язку та виявлення його специфіки може сприяти теоретичному та практичному розвитку та удосконаленню аудиту, що має особливе значення, особливо в кризовий період.

Під час здійснення обліку та аудиту основних засобів бухгалтер і аудитор, зокрема зовнішній, керуються законодавчими актами та чинними нормами. Проводячи свою діяльність, ці фахівці перевіряють відповідність чи невідповідність інформації щодо основних засобів з різних рівнів діяльності підприємства чинним нормативно-правовим вимогам, що є важливим для отримання адекватної оцінки реального стану основних засобів.

Керівники підприємства користуються результатами внутрішнього аудиту для ухвалення ефективних управлінських рішень, тоді як зовнішній аудит важливий для інвесторів, що розглядають інвестування в основні засоби, а також для державних органів, зокрема контролюючих [4].

Керівництво агропідприємства дбає про якісне проведення аудиторської перевірки, оскільки отримані результати дозволяють приймати обґрунтовані та правильні управлінські рішення, що сприяє ефективності використання основних засобів та економії коштів. Для вчасного виявлення помилок у керівництві підприємства необхідно проводити внутрішній аудит, контролюючи якість виконання всіх господарських процесів та реагуючи на зміни. Проводячи внутрішню перевірку, аудитор самостійно обирає методику, ведення робочих документів та управлінські рішення, враховуючи завдання перевірки [5].

Для постійного контролю за надходженням, ремонтом та вибуттям основних засобів підприємства важливо мати в штаті спеціаліста з внутрішнього аудиту, який не лише контролюватиме виробничий процес, а й розроблятиме рекомендації щодо організації обліку надходження, вибуття та ремонту основних засобів, ефективного їх використання та удосконалення технології виробництва.

Список використаних джерел:

1. Дубініна М. В., Сіренко Н. М. Особливості організації внутрішнього аудиту основних засобів. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2006. Випуск 2. С. 78-83. URL: [http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-agrarnoi-nauky-Prychornomorja/VANP2006/VANP2006-2\(34\)/Visnik_2006-2\(34\)_78-83.pdf](http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-agrarnoi-nauky-Prychornomorja/VANP2006/VANP2006-2(34)/Visnik_2006-2(34)_78-83.pdf).
2. Захарчук О. Бар'єр для інвестицій. АгроМаркет. 2019. № 15. URL: <https://agrotimes.ua/article/baryer-dlya-investytczij>.
3. Kucher A., Kucher L., Sysoieva I., Pohrishchuk V. Economics of soil erosion: case study of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 4. Pp. 27–41. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.04.02>.
4. Присяжнюк С.В., Новодворська В.В., Любар О.О. Земельні ресурси як об'єкт бухгалтерського обліку. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. №1 (56). Т.2. С. 219-223.
5. Сисоєва І. М. Контроль якості надання аудиторських послуг. Економіка та держава. 2021. № 1. С. 104–107. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.1.104.
6. Сисоєва І.М. Облікова політика як складова інформаційних ресурсів підприємства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України» (Тернопіль, 21-22 листопада 2007 року). Тернопіль, 2007. С. 368-372.
7. Сисоєва І. М. Моделі прогнозування прибутку підприємства в залежності від методів облікової політики. Режим доступу: <http://intkonf.org/sisoeva-im-modeli-prognozuvannya-pributku-pidpriemstvavzalezhnosti-vid-metodiv-oblikovoyi-politi>.
8. Супрунова І.В. Визнання та оцінка інвестиційної нерухомості в бухгалтерському обліку. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1 (16). С. 273-283.
9. Хорунжак Н., Кошинець М., Кондрюк Л. Інституційні засади якості аудиту й аудиторської діяльності в Україні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2018. №3-4. С. 67-76. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2018.03.067>.
10. Khorunzhak N., Brukhanskyi R., Ivanyshyn V. Logic-statistical information models in control function of accounting. *Independent Journal of Management & Production*. 2019. Vol. 10, No. 7 (Special Edition PDATU). P. 846- 871. DOI: <http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v10i7.906>.
11. Principles of Auditing: An Introduction to International Standards on Auditing / Rick Hayes, Roger Dassen, Arnold Schilder, Philip Wallage. Prentice Hall, 2004. 2 Edition. 712 p.
12. Sysoieva A. Pukas Z. Pushkar S. Radynsky N. Yushchenko and O. Vatslavskyi. Information Support of Social Audit. 12th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), pp. 255-260, 2022.